

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

NR
43

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

RYNEK RZEPAKU

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 1231-269X

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Jadwiga Seremak-Bulge

CZERWIEC 2013

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Maria Zwolińska (przewodnicząca)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny)
Piotr Szajner (sekretarz redakcji)
Tadeusz Chrościcki
Bogumiła Kasperowicz
Krystyna Świetlik
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Barbara Domaszewicz

KOMITET REDAKCYJNY:

Maria Zwolińska, Andrzej Kowalski, Jadwiga Seremak-Bulge, Piotr Szajner, Marzena Trajer,
Ewa Machowina

REDAKTOR RYNKU RZEPAKU:

Ewa Rosiak

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner
SKŁAD I DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 1190 egz. Ark. wyd. 4,07

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne <i>Tadeusz Chrościcki</i>	5
II. Rynek oleistych na świecie <i>dr inż. Ewa Rosiak, dr inż. Magdalena Bodył</i>	7
III. Rynek oleistych w Unii Europejskiej <i>dr inż. Ewa Rosiak</i>	12
IV. Rynek oleistych w Polsce	16
1. Produkcja rzepaku <i>dr inż. Ewa Rosiak</i>	26
2. Obroty rzepakiem <i>dr inż. Ewa Rosiak</i>	22
3. Handel zagraniczny oleistymi <i>dr inż. Magdalena Bodył</i>	25
4. Przemysł tłuszczowy <i>dr inż. Ewa Rosiak, dr Marek Wigier</i>	31
5. Ceny detaliczne i spożycie tłuszczów roślinnych <i>dr inż. Ewa Rosiak</i>	35
Aneks	43

Światowe zbiory nasion i owoców 7 głównych roślin oleistych zwiększyły się w sezonie 2012/13 o ok. 6% do 456,1 mln ton, w wyniku wzrostu areалу uprawy i plonów. Najbardziej wzrosła produkcja soi (o ponad 11%), najważniejszej rośliny oleistej na świecie. Większe też były zbiory rzepaku, orzeszków ziemnych i ziaren palmowych, a mniejsze nasion słonecznika, bawełny i kopry. Mimo dużego wzrostu zbiorów, światowe zasoby nasion oleistych zwiększyły się niewiele (poniżej 0,5%), z powodu niskiego stanu zapasów na początku sezonu. Relacje podaźowo-popytowe na światowym rynku oleistych pozostały napięte, a ceny nasion oleistych i produktów ich przerobu były wysokie. W sezonie 2013/14 przewidywany jest kolejny ok. 5% wzrost zbiorów nasion oleistych. Prognozowane są rekordowo wysokie zbiory soi zarówno w USA, jak i w krajach Ameryki Południowej. Wzrosnąć ma też produkcja rzepaku i nasion słonecznika. W tej sytuacji powinna nastąpić poprawa relacji podaźowo-popytowej na światowym rynku oleistych, wzrost przerobu, odbudowa zapasów i spadek cen.

Zbiory rzepaku w skali globalnej wzrosły w sezonie 2012/13 o ok. 3% do 62,5 mln ton. W grupie kluczowych producentów odnotowano stabilizację zbiorów w UE-27, spadek w Kanadzie, Chinach i na Ukrainie, a wzrost w Indiach i Australii. Dalszy 3-6% wzrost zbiorów rzepaku spodziewany jest w sezonie 2013/14. Przewiduje się ich wzrost w UE-27, Kanadzie, Chinach i państwach WNP, a spadek w Indiach i Australii. Zbiory rzepaku w UE-27, która zajmuje pierwszą lokatę w jego produkcji na świecie, szacuje się na ok. 20 mln ton, tj. o ok. 3% więcej niż przed rokiem. W grupie czterech kluczowych europejskich producentów rzepaku przewidyuje

się wzrost zbiorów w Niemczech i w Polsce, a spadek we Francji i w Wielkiej Brytanii.

Po stabilizacji zbiorów rzepaku w Polsce w latach 2011-2012, w 2013 r. przewiduje się ich wzrost o ok. 16% do 2,2 mln ton, w wyniku dużego wzrostu areалу uprawy (o 14%) i spodziewanych nieco wyższych niż przed rokiem plonów.

W sezonie 2013/14 oczekuje się poprawy relacji podaźowo-popytowych na krajowym i europejskim rynku rzepaku i spadku cen tych nasion w relacji do bardzo wysokich w ostatnich dwóch sezonach. Przy spodziewanych wyższych zbiorach krajowych, przerób rzepaku prawdopodobnie wzrośnie o ok. 6% do 2,2 mln ton. Nie przewiduje się natomiast znaczących zmian w handlu zagranicznym rzepakiem. Polska pozostanie importermem netto rzepaku, a jego zapasy na koniec sezonu będą równie niskie jak przed rokiem.

Przewiduje się, iż w III kwartale 2013 r. przeciętna cena skupu rzepaku wyniesie 175-180 zł/dt i będzie o 8-10% niższa niż przed rokiem. Przy prognozowanych w tym czasie cenach skupu pszenicy na poziomie 80-85 zł/dt, relacja cen rzepak : pszenica pozostanie korzystna dla producentów rzepaku i powinna zachęcać do wzrostu jego zasiewów pod zbiory następnego roku.

Deficyt handlu zagranicznego oleistymi w 2013 r. prawdopodobnie zmaleje, ale nadal będzie wysoki. Przy wyższych zbiorach, spodziewany jest wzrost eksportu rzepaku, oleju i śruty rzepakowej. Większy może być też wywóz margaryn. Jednocześnie przewiduje się zwiększenie importu śrut oleistych i olejów roślinnych, ze względu na wzrost krajowego popytu na pasze wysokobiałkowe i biopaliwa. Mniejszy może być tylko import nasion

oleistych i margaryn. Przy spadku cen, bardziej zmaleją wydatki na import surowców i produktów oleistych niż wpływy z ich eksportu. W tej sytuacji ujemne saldo w handlu oleistymi może wynieść niecałe 1,3 mld EUR, wobec 1,4 mld EUR przed rokiem.

W 2013 r. przewidywany jest wzrost produkcji głównych wyrobów przemysłu tłuszczowego. Rozwojowi produkcji oleju rzepakowego sprzyjać będą spodziewane wyższe tegoroczne zbiory rzepaku oraz rosnący popyt na ten surowiec ze strony krajowego i europejskiego sektora biopaliw. Spodziewany jest też dalszy wzrost produkcji margaryn, ze względu na utrzymujący się wysoki popyt eksportowy.

Sytuacja finansowa przemysłu tłuszczowego może poprawić się w 2013 r., ze względu na przewidywany wzrost przetwórstwa rzepaku oraz możliwą poprawę relacji cen zbytu produktów do cen zakupu surowca, ale nadal będzie trudna.

Przewiduje się, iż w 2013 r. wzrost cen detalicznych tłuszczów roślinnych będzie mniejszy niż w roku poprzednim. W drugim półroczu dynamika wzrostu ich cen może ulec spowolnieniu, a nawet redukcji, z uwagi na spodziewane zwiększenie zbiorów oleistych i spadek ich cen na krajowym i europejskim rynku. Podwyżkom cen tłuszczów roślinnych będą natomiast sprzyjać spodziewane w drugim półroczu zwwyżki cen tłuszczów zwierzęcych.

W konsumpcji tłuszczów roślinnych w 2013 r. i latach następnych będzie kontynuowany powolny trend wzrostowy. Przewiduje się, iż przy niewielkich zmianach w bezpośrednim ich spożyciu w gospodarstwach domowych, następować będzie dalszy wzrost zużycia w przemyśle spożywczym i gastronomii.

SUMMARY

The global harvest of seeds and fruits of 7 major oil plants increased in the 2012/13 season by ca. 6% to 456.1 million tons following an increase in acreage and crops. The production of soya beans – the most important oil plant in the world - increased the most (by more than 11%). Also the crops of rapeseed, peanuts and palm seed increased, as did those of smaller seeds of sunflower, cotton and dill. Despite a large increase in crops, the global stocks of oil seeds increased only slightly (less than 0.5%) owing to the low level of stocks at the beginning of the season. The relations between supply and demand in the global oil seeds market remained strained, and the prices of oil seeds and their processing products were high. In the 2013/14 season, yet another increase of ca. 5% in the crops of oil seeds is expected. Record high crops of soya beans are forecasted in the US, as well as in South American countries. The production of rapeseed and sunflower seed is also expected to rise. In such a situation, the relationship between supply and demand should improve in the oil seeds market, the processing rate should increase, stocks should rebuild, and prices should fall.

In the 2012/13 season, global rapeseed crops increased by ca. 3% to 62.5 million tons. Within the group of key producers, crop stabilisation was recorded in the EU-27, a decrease in Canada, China and the Ukraine, and an increase in India and Australia. In the 2013/14 season, a further increase of rapeseed crops is expected at the level of 3-6%. They are expected to increase in the EU-27, Canada, China and the CIS states, while in India and Australia they are expected to drop. Rapeseed crops in the EU-27, which ranks the first in its production globally, are estimated at ca. 20 million tons, i.e. ca. 3% more than a year ago. Among the four key European rapeseed producers, an increase in

crops is forecasted in Germany and Poland, while for France and the UK a decrease is expected.

After rapeseed crops stabilised in Poland in 2011-2012, in 2013 they are expected to grow by ca. 16% to 2.2 million tons, owing to a large increase in acreage (by 14%) and crops expected to be slightly higher than the year before.

In the 2013/14 season, the relationship between supply and demand is expected to improve in the domestic and European rapeseed market, and the prices of those seeds are expected to drop as compared to the very high prices of the last two seasons. Given the expected higher domestic crops, the processing of rapeseed is likely to grow by ca. 6% to 2.2 million tons. No significant changes are forecasted for foreign trade in rapeseed, though. Poland will remain a net importer of rapeseed, and its inventory levels towards the end of the season will be as low as a year ago.

It is expected that in Q3 of 2013 the average rapeseed buying-in price will amount to 175-180 PLN/dt and will be 8-10% lower than a year ago. With the buying-in prices for wheat expected at 80-85 PLN/dt, the relation between rapeseed and wheat prices will remain tilted to the advantage of rapeseed producers, and should encourage boosting rapeseed planting for next year's crops.

In 2013, the deficit in foreign trade in oil seeds will likely decrease, but will remain high. If crops grow, an increase in the exports of rapeseed, oil and rapeseed meal is expected. Also the exports of margarines may grow. At the same time, the import of oleaginous meal and plant oils is expected to rise due to the increase in domestic demand for high-protein feeds and biofuel. Only the imports of oil seeds and margarines may decrease.

If prices fall, the decrease will be larger in respect of expenditures for the imports of raw materials and oil products than in respect of the revenues from exporting them. Thus the negative balance in oil seed trade may amount to less than EUR 1.3 billion, as compared to EUR 1.4 billion last year.

In 2013, the production of major oils and fats industry products is expected to grow. The growth in rapeseed oil production will be favoured by this year's expected greater crops of rapeseed and an increasing demand for that raw product on the part of the domestic and European biofuels industry. The production of margarines is also expected to grow, as export demand remains high.

The financial standing of the oils and fats industry may improve in 2013 due to the expected increase in the processing of rapeseed and the possible improvement in the relation between product sales prices and the purchase prices of the raw material, which will still be difficult.

It is expected that in 2013 the increase in the retail prices of vegetable fats will be smaller than last year. In the second half of the year, the growth rate of their prices may slow down or even fall due to the expected increase in oilseed crops and a decrease in their prices in the domestic and European market. The increases in the prices of vegetable fats will be favoured by the prices of animal fats, which are expected to grow in the second half of the year.

The consumption of vegetable fats in 2013 and the years to come will continue to exhibit a slow upward trend. It is expected that with small changes in their direct household consumption, their consumption in the food industry and the catering industry will continue to grow.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie - Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 636 w godzinach 8:00-16:00.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4) pokój numer 3.

Prenumerata roczna 2 egz. w 2013 r.:

- wersja papierowa - 42 zł.
- wersja elektroniczna - 41,99 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przesyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wiernie odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2013 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>